

А.А. Дубініна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.М. Легута, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

В.М. Кобрін, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Застосування комп'ютерних технологій в освіті вже мають визначену історію. Найбільш новою формою в освіті є дистанційне навчання. Постійно збільшується число університетів та інших освітніх центрів, що пропонують дистанційну освіту або навчання (Е-навчання, Е-освіта) і часто називають її відкритою освітою.

Дистанційне навчання – це цілеспрямований процес діалогової, асинхронної або синхронної взаємодії викладача і студентів між собою та із засобами навчання, індивідуальний до їх розташування у просторі та часі.

Методологія і форми дистанційного навчання все більш і більш привертають працівників освіти і, відповідно, розробників повчальних середовищ і технологій. Цьому сприяє експоненціальний розвиток технічного і програмного забезпечення комп'ютерів, засобів комунікації і зв'язку, локальних і глобальних мереж, поява нових методів представлення даних і навчальних матеріалів в електронному вигляді (гіпертекстова розмітка документів, звук і відео вбудовані в електронний документ, інтерактивність при роботі з даними).

У Європі ведучим є Французький національний центр дистанційного навчання (CEND). Кількість навчальних курсів – 2,5 тисяч, кількість користувачів – 350 тисяч, філії в 120 країнах світу, 5 тисяч викладачів беруть участь в розробці навчальних курсів і освітньої діяльності. Технічні засоби, які використовуються в організації роботи CEND, включають супутникове телебачення, відео-та аудіо касети, електронну пошту, Internet, а також традиційні літературні джерела.

Інші центри дистанційної освіти в Європі – це Національний університет дистанційної освіти (UNED) в Іспанії (58 навчальних центрів в країні, 9 – за кордоном) і Балтійський університет (BU) з штаб-квартирою в Стокгольмі, який об'єднує 10 країн Балтійського регіону.

Одним з найбільш великих в області дистанційної освіти сьогодні признається Пенсільванський університет (Penn State University). Його досвід використовувався ЮНЕСКО при створенні концепції віртуального університету.

Незважаючи на великі переваги, існує низка об'єктивних і суб'єктивних причин і проблем, які стримують процес розвитку і впровадження дистанційного навчання в Україні. Серед інших слід виділити наступні.

Неоднозначність в термінології приводить до того, що часто передбачається фінансування саме технологічної і технічної частини розвитку дистанційного навчання, а педагогічна складова залишається без належного фінансування.

Відсутність або недостатність нормативної, законодавчої, правової і документальної бази, яка регламентує розвиток і впровадження дистанційного навчання. Фінансові і бухгалтерські служби не знають, як оплачувати працю викладача дистанційного навчання, а розробка сучасних дистанційних курсів із застосуванням мультимедійних технологій вимагає більш різносторонніх навиків та умінь, ніж просто викладача-наочника, і займає більше часу, ніж підготовка до лекції в аудиторії. Недостатньо розвинений механізм захисту прав інтелектуальної власності.

Недостатність технічної бази, відсутність або невелика швидкість Інтернет-доступу, відсутність або дорожнеча програмних засобів. Технічна база поступово поліпшується, але навик застосування нової бази необхідно формувати вже сьогодні.

Відсутність методик створення і використання дистанційних курсів у навчальному процесі на основі сучасних педагогічних, інформаційних і комунікаційних технологій. Це завдання вирішується викладачами та розробниками дистанційного навчання, які повинні професійно володіти всіма сучасними інноваційними технологіями створення електронного контенту.

Хотілося б виділити ще одну проблему, яка створює перешкоди застосуванню дистанційного навчання викладачем-наочником в кожному навчальному закладі. Напевно, це одна з найбільш важливих і складних для вирішення проблем. Кожен викладач за декілька років роботи «відшліфовує» свій наочний курс (лекції, методичне керівництво практичних, лабораторних і курсових робіт), тобто стає носієм своєї власної методики. І тут від нього вимагають публікації всіх своїх створених роками матеріалів на Web-порталі дистанційних курсів. Йому здається, що тепер він більше нікому "не потрібний", що його методика буде використана ким-небудь іншим. Подібні психологічні комплекси можна подолати, беручи участь в семінарах, конференціях, курсах підвищення кваліфікації.

Таким чином, бачимо певні проблеми у впровадженні дистанційного навчання у ВНЗ України, але тим не менш, перераховані труднощі можуть бути легко подолані.